

Het tuchtrecht als instrument voor het handhaven van de kwaliteit van de gezondheidszorg

Belemmeringen in de huidige wetgeving
Herman Nys

Centrale vragen

1. Kan het tuchtrecht een instrument zijn voor het handhaven van de kwaliteit van de zorg?

Ja; tuchtrecht in Nederland is een voorbeeld: zie tuchtrecht.nl (tw. gezondheidszorg) voor talrijke voorbeelden

2. Zo ja, welke wettelijke belemmeringen staan dit in de weg?

Wettelijke belemmeringen voor tuchtrecht als instrument voor het handhaven van de kwaliteit

- Het KB nr. 79/nr. 80 Orde artsen/ apothekers
- De WUG
- De wet rechten patiënt
- De Zorgkwaliteitswet

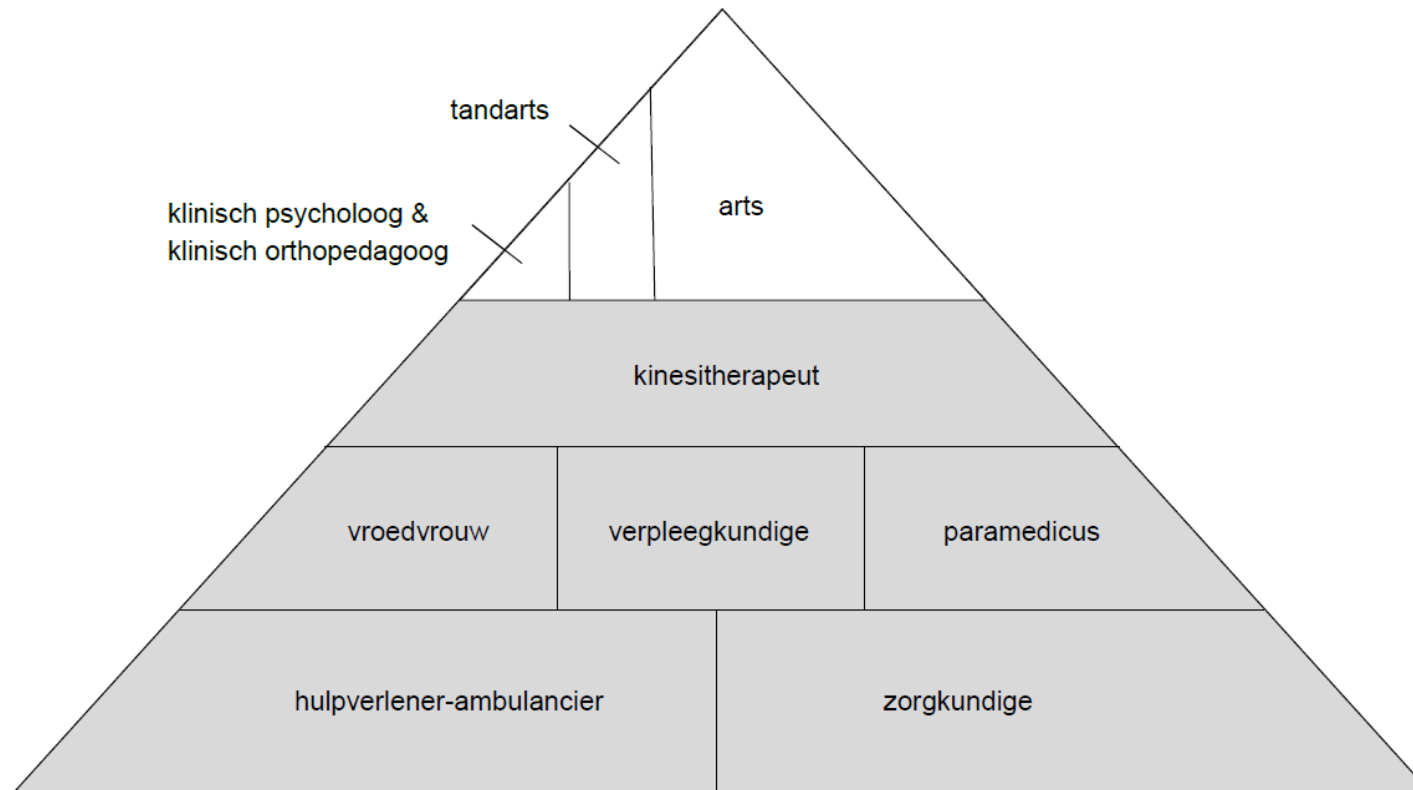
KB nr. 79/nr. 80

- De provinciale raden van de Orde artsen waken over het naleven van de regelen van de medische plichtenleer en over de handhaving van de eer, de bescheidenheid, de eerlijkheid en de waardigheid van de artsen. Hiertoe zijn zij belast met het treffen van tuchtmaatregelen wegens fouten die deze artsen in de uitoefening van hun beroep of naar aanleiding ervan begaan, alsook wegens zware fouten bedreven buiten de beroepsbedrijvigheid, wanneer die fouten de eer of de waardigheid van het beroep kunnen aantasten (artikel 6, 2° KB nr. 79)
- Eer en waardigheid slaat zowel op professionele als niet-professionele fouten (Cassatie 14 oktober 2022).
- De patiënt is enkel 'klokkenluider', geen partij

De WUG

- Tuchtrect voor artsen dateert van 1938; voor apothekers 1949. Dat waren, naast de tandarts en de vroedvrouwen de enige wettelijk geregelde beroepen in de gezondheidszorg. Bij het herschrijven van die wetgeving in 1967 was dit nog steeds het geval. Tuchtrect voor tandartsen werd toen niet overwogen
- Inmiddels werden verpleegkunde, paramedische beroepen, kinesitherapeuten, klinisch psychologen en orthopedagogen erkend als gezondheidszorgberoep
- Voor de uitoefening van deze beroepen is er steeds een min of meer strikte relatie met een arts vereist (volgende slide)
- Voor deze beroepen bestaat er echter geen tuchtrect (behalve voor de psychologen). Zelfs indien het tuchtrect voor artsen meer gericht zou zijn op de kwaliteit dan op de eer en waardigheid, zou het die functie niet doeltreffend kunnen vervullen in een interdisciplinaire en geïntegreerde zorgcontext

De WUG piramide

De WUG

- In de loop van de jaren zijn er talrijke uitzonderingen gemaakt/in de maak op het monopolie van artsen/tandartsen/verpleegkundigen. Denk aan 'handelingen van het dagelijks leven'; mantelzorgers, 'bekwame helpers'; leraren, kinderverzorgers, opvoeders, studenten enz.
- 'Iedereen WUG beoefenaar' als het ware... Maar wel steeds onder de verantwoordelijkheid van artsen/verpleegkundigen... (handtekeningen, formulieren en stempels)
- Het is onwenselijk/ondenkbaar deze niet-beroepsmatige WUG beoefenaars onder een tuchtrecht te laten vallen

De wet rechten patiënt

- Eenzelfde trend (iedereen WUG beoefenaar) valt vast te stellen in de recent gewijzigde wet rechten patiënt.
- Artikel 3 § 3: ‘De Koning kan bij een in Ministerraad overlegd besluit de naleving van bepaalde rechten bedoeld in deze wet verplichten voor personen die geen gezondheidszorgbeoefenaar zijn, maar wel gemachtigd zijn om bepaalde verstrekkingen van gezondheidszorg uit te voeren’.
- Memorie van toelichting: ‘Voor personen die weliswaar een activiteit uitoefenen binnen de gezondheidszorg, (...) zoals bijvoorbeeld technisch personeel en administratief personeel in een zorginstelling, is de gezondheidszorgbeoefenaar onder wiens gezag zij hun functie uitoefenen, verantwoordelijk dat zij geen handelingen stellen die tegen de patiëntenrechten ingaan’.

De Zorgkwaliteitswet

- ‘De koning kan’
(art.3;6;11;13;14;18;20;26;27;30;32;33;34;36;41;42;43;46;49;58;61;62).
- ‘De koning bepaalt’ (art.5; 6;10;22;23;34;45;46;60)
- Nog maar in een zeer beperkt aantal gevallen gebruik van gemaakt. Bevordert de rechtszekerheid niet en illustreert de verschuiving van wetgevende naar uitvoerende macht
- Reeds 7 maal gewijzigd
(20/12/2019;27/6/2021;18/5/2022;30/7/2022;13/1/2023;11/7/2023;6/2/2024)

De Zorgkwaliteitswet (artikel 45)

De Toezichtcommissie heeft als opdracht toezicht te houden op de praktijkvoering van de gezondheidszorgbeoefenaars.

De Toezichtcommissie is in toepassing van het eerste lid bevoegd om toezicht uit te oefenen op:

4° de naleving door de gezondheidszorgbeoefenaar van de rechten van de patiënt zoals bedoeld in hoofdstuk 3 van de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt vanaf een door de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit te bepalen datum

De Zorgkwaliteitswet

- Deze opdracht werd toegevoegd bij wet van 30/7/2022; de datum werd nog niet vastgesteld.....
- De overige opdrachten van de Toezichtcommissie houden verband met de bekwaamheid/bevoegdheid van de beroepsbeoefenaar
- Toezicht op de naleving van de rechten van de patiënt is van een heel andere orde
- Moet kaderen in tuchtrechtelijk toezicht